

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 575/2013-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., Dostojevského rad 4, Bratislava, právne zastúpenej advokátom JUDr. Branislavom Jablonkom, PhD., Advokátska kancelária BAJO LEGAL, s. r. o., Astrová 2/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 1/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 1/2008 porušil základné právo spoločnosti Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Spoločnosti Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Spoločnosti Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 501,50 € (slovom päťsto jeden eur a päťdesiat centov), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. Branislava Jablonku, PhD., Advokátska kancelária BAJO LEGAL, s. r. o., Astrová 2/A, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 575/2013-11 z 5. novembra 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., Dostojevského rad 4, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 1/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynul chronologický prehľad úkonov vykonaných v napadnutom konaní, ako aj tieto podstatné skutočnosti:

(...) Okresný súd Košice I postupom v prejednávanej veci zapríčinil, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietáhmi v konaní, v dôsledku ktorých do dnešného dňa

nedošlo k odstráneniu právnej neistoty v právnom vzťahu medzi jeho účastníkmi právoplatným rozhodnutím vo veci samej.

Prvé prietahy v konaní nastali po pojednávaní dňa 22. 06. 2009, ktoré bolo odročené na neurčito. Okresný súd Košice I následne až po vyše jednom roku a štyroch mesiacoch vyzval navrhovateľa listom zo dňa 11. 10. 2010, ktorý mu bol doručený dňa 09. 11. 2010 na ozrejenie skutočností uvádzaných v predmetnom liste.

Ďalšie prietahy v prejednávanom prípade spôsobené postupom súdu nastali po podaní navrhovateľa zo dňa 01. 02. 2011, ktorým reagoval na jeho list Okresného súdu Košice I zo dňa 11. 10. 2010, ktorý mu bol doručený dňa 09. 11. 2010.

Od predmetného podania navrhovateľa bol Okresný súd Košice I v predmetnom konaní nečinný a nevykonal žiadny úkon smerujúci k prejednaniu merita veci po dobu vyše dvoch rokov a piatich mesiacov až do času, kedy bolo vo veci (podotýkame, že po podaní sťažnosti navrhovateľom na prietahy v konaní zo dňa 09. 04. 2013) vytyčené pojednávanie na deň 11. 07. 2013.

Máme zato, že v prejednáwanej veci je nesporné, že nečinnosťou Okresného súdu Košice I došlo k vzniku zbytočných prietahov v konaní. Túto skutočnosť potvrdil aj predseda Okresného súdu Košice I, keď listom zo dňa 10. 05. 2013 uznal sťažnosť navrhovateľa na prietahy v konaní za čiastočne dôvodnú.

Počas celého doterajšieho priebehu súdneho konania, z ktorého väčšina je poznamenaná nečinnosťou Okresnému súdu Košice I, sa predmetnému súdu nepodarilo dosiahnuť samotný účel súdneho konania, a to je odstrániť stav právnej neistoty v právnom vzťahu navrhovateľa a odporcu, ktorý do dnešného dňa pretrváva.

Na základe uvedených skutočností je jednoznačne preukázané, že v predmetnom konaní došlo k zbytočným prietahom spôsobeným práve postupom Okresného súdu Košice I a tým aj porušeniu základného práva sťažovateľa (navrhovateľa) podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)

(...) Sťažovateľ (navrhovateľ) sa touto sťažnosťou domáha primeraného zadosťučinenia vo výške = 3.000.- EUR ako náhrady ujmy, ktorá mu vznikla porušením jeho Ústavou SR garantovaného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v dôsledku nečinnosti Okresného súdu Košice I. (...)

V posudzovanom prípade sa nám nejaví konštatovanie porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako dostatočná a účinná náprava daného stavu. Máme zato, že okolnosti prejednávaného prípadu odôvodňujú nárok sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Túto skutočnosť preukazujeme nasledovnými argumentmi.

Celková dĺžka predmetného súdneho konania od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu, ktorý bol Okresnému súdu Košice I doručený dňa 19. 11. 2007 do dnešného dňa predstavuje dobu päť rokov aj osem mesiacov. Toto obdobie možno charakterizovať ako dobu, počas ktorej sa Okresnému súdu Košice I nepodarilo medzi účastníkmi konania odstrániť stav právnej neistoty v ich právnom vzťahu. Je potrebné v tejto súvislosti podotknúť, že predmetné konanie bolo počas celej vyššie uvedenej dĺžky doposiaľ prejednávané len pred Okresným súdom Košice I ako súdom prvého stupňa.

Samotná dĺžka zbytočných prietahov v konaní spôsobená postupom Okresného súdu Košice I predstavuje k dnešnému dňu spolu dobu cca troch rokov aj deviatich mesiacov! Ide o obdobie, počas ktorého nečinnosťou súdu nedošlo k efektívnemu posunu v súdnom konaní.

Prietahy v prejednávanej veci sú výlučne zapríčinené nečinnosťou Okresného súdu Košice I. V tejto súvislosti by sme chceli poukázať na odpoveď predsedu Okresného súdu Košice I. V nej uviedol, že samotnú dĺžku súdneho konania ovplyvnilo aj to, že sťažovateľ viackrát žiadal o odročenie pojednávania a zároveň viackrát žiadal o zmenu petitu návrhu na začatie konania. K týmto tvrdeniam by sme si dovolili uviesť nasledovné skutočnosti.

Sťažovateľ v prejednávanej veci požiadal dvakrát o odročenie pojednávania na náhradný termín z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti jeho právneho zástupcu. Predmetné pojednávania sa mali uskutočniť v rozmedzí dvoch mesiacov (22. 01. 2009 a 19. 03. 2009). Následne sa vo veci uskutočnilo pojednávanie dňa 14. 05. 2009. Tým máme za, že aj napriek tomu, že došlo z dôvodov na strane sťažovateľa k odročeniu dvoch pojednávanií v rozmedzí doby dvoch mesiacov, v porovnaní s celkovou dobou nečinnosti Okresného súdu Košice I (viď vyššie) ide o nepatrnú časť súdneho konania.

Sťažovateľ sa dvomi podaniami domáhal zmeny návrhu na začatie konania. Máme za to, že táto skutočnosť nemôže byť pripisovaná na ťarchu správania navrhovateľa v súdnom konaní, čo odôvodňujeme nasledovnými argumentmi. Občiansky súdny poriadok v § 95 ustanovuje procesné oprávnenie navrhovateľa meniť so súhlasom súdu návrh na začatie

konania. Teda ide procesné oprávnenie účastníka v súdnom konaní. Nárok, ktorý si sťažovateľ uplatňuje v predmetnom konaní sa týka zaplatenia peňažnej sumy pozostávajúcej zo storno provízií. Predmetný nárok sťažovateľa vznikol postupne počas súdneho konania v dôsledku správania odporcu, čo nemohol sťažovateľ nijakým spôsobom ovplyvniť. Na základe týchto skutočností nemožno sťažovateľovi pripisovať za vinu vznik prietáhov v konaní v dôsledku využívania procesných oprávnení prostredníctvom ktorých si uplatňuje svoje nároky. (...)

Napriek teda skutočnostiam uvádzaným predsedom Okresného súdu Košice I v odpovedi na sťažnosť na prietahy, ohľadom správania sťažovateľa v súdnom konaní, sme toho názoru, že sťažovateľ bol počas doterajšieho trvania súdneho konania súčinný. Reagoval na jednotlivé výzvy Okresného súdu Košice I a rovnako tak sa vyjadroval k podaniam odporcu. Skutočnosť, že prietahy v konaní boli zapríčinené nečinnosťou Okresného súdu Košice I a nie správaním sťažovateľa, je nesporná a vyplýva aj zo samotného obsahu súdneho spisu.

Predseda Okresného súdu Košice I okrem vyššie uvedených skutočností v odpovedi na sťažnosť na prietahy v konaní ďalej uviedol, že nečinnosť súdu v predmetnom konaní ovplyvnila aj zmena zákonného sudcu. (...)

Na základe uvedeného zmena zákonného sudcu v prejednávanej veci nemôže zbaviť súd zodpovednosti za zbytočné prietahy, ktoré vznikli v predmetnom konaní.

V prejednanom prípade je rovnako potrebné zobrať na zreteľ aj samotné meritum sporu. Sťažovateľ sa návrhom na vydanie platobného rozkazu (po zmenách) domáha uloženia povinnosti odporcovi, aby mu ten zaplatil istinu vo výške = 7.357,78 EUR spolu s príslušenstvom (úroky z omeškania ku dňu 24. 07. 2013 predstavujú sumu vo výške =2.759,81 EUR) a nahradil trovy súdneho konania. Svoje tvrdenia uvedené v návrhu na vydanie platobného rozkazu podložil listinnými dôkazmi. Na prejednanie a rozhodnutie vo veci sa nevyžadujú špeciálne znalosti zo strany Okresného súdu Košice I, prípadne vykonanie znaleckého dokazovania. Rovnako platná právna úprava vzťahujúca sa na prejednanú vec z nej nevytvára tzv. právne zložitú vec. Na základe uvedených skutočností možno meritum veci hodnotiť po právnej a skutkovej stránke za jednoduché.

Sťažovateľ má za to, že postupom Okresného súdu Košice I dochádza k zbytočným prietahom v konaní, ktoré majú za následok právnu neistotu sťažovateľa, nakoľko stále nie

je rozhodnuté vo veci samej. Zároveň sa zvyšuje riziko zníženia bonity odporcu do takej miery, že pri prípadnom úspechu sťažovateľa v súdnom konaní jeho pohľadávka zostane neuspokojená, v dôsledku nemajetnosti odporcu. V tejto súvislosti si dovoľujeme poukázať na posledné pojednávanie vo veci uskutočnené dňa 11. 07. 2013, kde odporca uviedol vo svojej výpovedi, že nevlastní žiadny majetok. Teda aj v prípade úspechu sťažovateľa v konaní, zostane jeho pohľadávka neuspokojená.

Neustálymi priet'ahmi v konaní je teda postupom, resp. nečinnosťou Okresného súdu Košice I odkladaná povinnosť odporcu (v prípade úspechu navrhovateľa) zaplatiť sťažovateľovi žalovanú sumu. Sťažovateľ ako asi každý podnikateľský subjekt znáša nemalé riziko, že jeho pohľadávky voči dlžníkom sa stanú v dôsledku ich likvidácie, konkurzu, či vyhlásenia osobného bankrotu nesplniteľné, a naopak, aj navrhovateľ je povinný plniť si svoje záväzky voči jeho veriteľom. V prípade, že povinnosť dlžníka sťažovateľa (t. j. odporcu) je nekonaním Okresného súdu Košice I neustále odkladaná, je teda ohrozená aj schopnosť sťažovateľa plniť si svoje záväzky voči veriteľom, pričom nie je vylúčené, že veritelia sťažovateľa by si v takom prípade svoje nároky uplatnili v súdnom konaní, čo by malo za následok vynaloženie ďalších nákladov zo strany sťažovateľa.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa už takmer päť rokov aj osem mesiacov domáha, aby Okresný súd Košice I uložil odporcovi povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu vo výške = 7.357,78 EUR spolu s príslušenstvom (vyčísleným vyššie) a trovy konania, pričom do dnešného dňa nebola vec právoplatne rozhodnutá.

Neprimerané dlhé konanie, ako aj samotná výška žalovanej sumy je dôvodom, že sťažovateľ sa domáha v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky uloženia povinnosti Okresnému súdu Košice I zaplatiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške = 3.000,-EUR. Uvedená suma podľa názoru sťažovateľa aspoň sčasti nahradí ujmu jemu vzniknutú nekonaním Okresného súdu Košice I, pretože obchodná činnosť sťažovateľa je ohrozovaná práve z dôvodu, že nekonaním Okresného súdu Košice I je neustále odkladané splnenie pohľadávky sťažovateľa odporcom.

Skutočnosť, že v prejednávacom prípade došlo k uskutočneniu pojednávania dňa 11. 07. 2013 nie je podľa nás dostatočnou a účinnou nápravou v prejednávanej veci. Samotným nariadením pojednávania vo veci nedochádza k náprave už vzniknutých zbytočných priet'ahov v konaní počas ktorých, ak by predmetný súd vo veci konal mohla byť

vec už právoplatne rozhodnutá (berúc do úvahy dĺžku zbytočných prietáhov v konaní a fakt, že ide o konanie o zaplatenie peňažnej sumy, čo nemožno považovať za zložitú vec). Na základe týchto skutočností sme toho názoru, že jediným a účinným prostriedkom na nápravu tohto faktického stavu (t. j. zbytočných prietáhov v konaní spôsobených postupom Okresného súdu Košice I) a zmiernie ujmy sťažovateľa je možné docieľiť len priznaním primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa nášho názoru v tomto prípade odôvodnené. (...)

Sťažovateľ oznamuje Ústavnému súdu SR, že netrvá na nariadení verejného ústneho pojednávania na prejednanie veci na Ústavnom súde SR.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 1/2008 porušené bolo.

Okresný súd Košice I je povinný zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume =3.000,- EUR(...) do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Košice I je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania. “»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr 42/2013 zo 17. decembra 2013 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 21. januára 2014.

3.1 Predseda okresného súdu popísal chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

(...) Okresný súd Košice I [sa] nestotožňuje so sťažnosťou sťažovateľa, a to s poukazom na skutočnosť, že v prípade súd konal, avšak z dôvodu potreby dokazovania, dopĺňania dôkazov zo strany navrhovateľa, ako aj viacerých zmien návrhu na začatie konania zo strany sťažovateľa došlo k dlhšiemu časovému obdobiu do rozhodnutia súdu vo veci samej.

Zároveň Okresný súd Košice I súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v predmetnej veci upustil od ústneho pojednávania o prijatých sťažnostiach, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

3.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom podaní k vyjadreniu okresného súdu uviedol najmä:

„(...) Okresný súd Košice I vo svojom vyjadrení uviedol, že sa nestotožňuje so sťažnosťou sťažovateľa vzhľadom na skutočnosť, že súd vo veci konal. Okresný súd Košice I ďalej uviedol, že dôvodom pre dlhšie časové obdobie do vydania rozhodnutia vo veci samej, bolo zapríčinené potrebou vykonania ďalšieho dokazovania, doplnenia dokazovania zo strany sťažovateľa, ako aj viacerými zmenami návrhu na začatie konania z jeho strany.

V tejto súvislosti by som chcel v prvom rade poukázať na odpoveď predsedu Okresného súdu Košice I zo dňa 10. 05. 2013, ktorou reagoval na sťažnosť sťažovateľa na prieťahy v konaní zo dňa 09. 04. 2013, kde v závere skonštatoval, že sťažnosť je čiastočne dôvodná a že Okresný súd Košice I bol v niektorých obdobiach nečinný.

Okresný súd Košice I vo svojom vyjadrení opätovne (ako je vyššie uvedené), ako jeden z dôvodov vzniku prieťahov na strane sťažovateľa uvádza viaceré zmeny návrhov na začatie konania z jeho strany. V tejto súvislosti chcem zdôrazniť, že došlo zo strany sťažovateľa k podaniu dvoch návrhov, ktorými sa domáhal zmeny návrhu na začatie konania, pričom podanie týchto návrhov má pôvod v konaní odporcu. (...)

Okrem toho Okresný súd Košice I vo svojom vyjadrení spomína ako ďalší argument potrebu vykonávania dokazovania. Sťažovateľ považuje tento dôvod za irelevantný. Sťažovateľ počas konania vždy promptne reagoval na výzvy predmetného súdu na doplnenie dôkazov a dôkazy doplnil. Práve naopak neefektívnym postupom Okresného súdu Košice I v konaní, v ňom došlo k dlhým časovým úsekom, kedy nekonal. (...)

Okresný súd Košice I ďalej uviedol vo svojom vyjadrení, že súdne konanie, ktoré je predmetom preskúmania v tomto konaní pred Ústavným súdom SR bolo rozhodnuté na pojednávaní dňa 14. 10. 2013 rozsudkom, č. k. 31 Cb 1/2008. Sťažovateľ k tomuto uvádza nasledovné skutočnosti.

Po prvé, k rozhodnutiu vo veci samej na Okresnom súde Košice I ako súde prvého stupňa došlo až po podaní sťažnosti predsedovi tohto súdu a po podaní samotnej ústavnej sťažnosti. Do podania sťažnosti predsedovi súdu na prietahy v konaní zo dňa 09. 04. 2013 bol Okresný súd Košice I nečinný po dobu vyše dvoch rokov a piatich mesiacov a až následne vytýčil pojednávanie na deň 11. 07. 2013, ktoré však bolo odročené.

Po druhé, z pohľadu sťažovateľa nie je skutočnosť, že po podaní ústavnej sťažnosti došlo k rozhodnutiu prvostupňového súdu vo veci samej relevantná pre posúdenie, či došlo zo strany Okresného súdu Košice I k porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietahov. Zo skutočností doteraz prezentovaných sťažovateľom (ústavná sťažnosť zo dňa 24. 07. 2013, toto stanovisko) a uvedených v odpovedi predsedu Okresného súdu Košice I ako reakciu na sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní, kde potvrdil, že došlo v konaní k obdobiám nečinnosti tohto súdu, je nepochybné, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietahov, t. j. došlo k vzniku zbytočných prietahov v konaní.

Samotná skutočnosť, že došlo k vydaniu rozhodnutia Okresným súdom Košice I ako súde prvého stupňa po skoro šiestich rokoch konania, nemožno zo považovať za dostatočnú nápravu prietahov, ktoré už vznikli v minulosti v konaní.

Za daných okolností mám za to, že ako jediný možný a spravodlivý prostriedok nápravy a zmiernenia ujmy sťažovateľa, je priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za niekoľko rokov prietahov, ktoré v konaní vznikli a ktoré ho tak zbytočne predĺžili, v dôsledku práve nečinnosti Okresného súdu Košice I. (...)

Sťažovateľ si zároveň dovoľuje vyčíslieť trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastupovania vo výške 501,58 EUR, za tri úkony právnej služby(...)

Na záver si sťažovateľ dovoľuje uviesť, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov súhlasí, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol tak ako je to uvedené v sťažnosti sťažovateľa zo dňa 24. 07. 2013.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde v konaní pod sp. zn. 31 Cb 1/2008:

Dňa 19. novembra 2007 podala sťažovateľka na okresnom súde proti D. B. (ďalej len „odporkyňa“) návrh „na vydanie platobného rozkazu v zmysle § 172 O. s. p. na zaplatenie dlžnej sumy 177.776,55 Sk s príslušenstvom“. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 25 Ro 3327/2007.

Dňa 21. novembra 2007 okresný súd vydal rozkaz č. k. 25 Ro 3327/2007-49, ktorým zaviazal odporcu na úhradu žalovanej sumy s príslušenstvom.

Dňa 13. decembra 2007 odporkyňa podala proti uvedenému platobnému rozkazu odpor.

Dňa 17. decembra 2007 bol spis prevedený do oddelenia „Občianskoprávne veci“ a vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 37 C 261/2008. Vec bola pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Pavlovi Vargovi.

Dňa 7. januára 2008 bol spis prevedený do oddelenia „Obchodné veci“ a vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 31 Cb 1/2008. Vec bola pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Júliusovi Tóthovi.

Dňa 15. januára 2008 súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k podanému odporu.

Dňa 6. februára 2008 sa sťažovateľka vyjadrila k odporu.

Dňa 18. marca 2008 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 17. apríl 2008.

Dňa 27. marca 2008 bolo nariadené pojednávanie preročené na 21. apríl 2008 „z dôvodu školenia sudcu“.

Dňa 21. apríla 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 16. jún 2008 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 15. mája 2008 bolo nariadené pojednávanie preročené na 23. jún 2008. V rovnaký deň podala sťažovateľka na súd aj zmenu „návrhu na začatie konania“.

Dňa 23. júna 2008 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu „*neprítomnosti účastníkov konania, ako aj z dôvodu návrhu na pripustenie zmeny*“.

Dňa 10. októbra 2008 okresný súd uznesením č. k. 31 Cb 1/2008-313 pripustil zmenu návrhu na začatie konania. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 3. novembra 2008.

Dňa 16. decembra 2008 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 22. január 2009.

Dňa 20. januára 2009 zástupkyňa sťažovateľky ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní.

Dňa 22. januára 2009 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 19. marec 2008 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 18. marca 2009 zástupkyňa sťažovateľky ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní.

Dňa 19. marca 2009 bolo pojednávanie odročené na 14. máj 2009 z dôvodu „*neprítomnosti účastníkov konania a právneho zástupcu žalovanej a z dôvodu potreby doplnenia ďalšieho dokazovania*“.

Dňa 14. mája 2009 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. jún 2009 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 22. júna 2009 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu odporkyne zo zdravotných dôvodov.

Dňa 22. júla 2009 bolo odporkyňi zaslané vyjadrenie sťažovateľky z 19. júna 2009 na vyjadrenie.

Dňa 6. októbra 2009 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Slávke Garančovskej.

Dňa 12. novembra 2009 súd uznesením č. k. 31 Cb 1/2008-351 vyrubil odporkyňi súdny poplatok za odpor.

Dňa 11. októbra 2010 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v určenej lehote špecifikovala jednotlivé zmluvy, z ktorých si uplatňuje nárok na vrátenie provízie.

Dňa 7. januára 2011 sťažovateľka požiadala súd o predĺženie lehoty na splnenie uvedenej výzvy.

Dňa 3. februára 2011 sťažovateľka reagovala na ostatnú výzvu súdu.

Dňa 27. októbra 2011 vyššia súdna úradníčka predložila spis zákonnej sudkyňi „za účelom vytyčenia termínu pojednávania“.

Dňa 30. novembra 2011 bolo súdu doručené podanie sťažovateľky označené ako „Zmena návrhu na začatie konania“.

Dňa 26. júla 2012 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Júliusovi Tóthovi.

Dňa 16. októbra 2012 okresný súd uznesením č. k. 31 Cb 1/2008-433 pripustil zmenu petitu návrhu. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11. decembra 2012.

Dňa 30. apríla 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 11. júl 2013.

Dňa 11. júla 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 14. október 2013 na účely doplnenia dokazovania.

Dňa 26. júla 2013 bolo súdu doručené podanie sťažovateľky označené ako „Doplnenie dôkazového materiálu v zmysle uskutočneného pojednávania“.

Dňa 11. októbra 2013 bolo súdu doručené podanie sťažovateľky označené ako „Záverečná reč - Zhrnutie“.

Dňa 14. októbra 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 31 Cb 1/2008-603.

Dňa 5. decembra 2013 odporkyňa podala proti uvedenému rozsudku odvolanie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 1/2008 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci. Napokon, skutočnosť, že by napadnutá vec bola fakticky alebo právne zložitá, netvrdil ani predseda okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, treba poukázať na to, že k niekoľkokomesačnému predĺženiu napadnutého konania prispela aj samotná sťažovateľka, pretože opakovane požiadala o odročenie pojednávania. Okrem uvedeného krátkeho obdobia však sťažovateľka neprispela svojím správaním k priet'ahom v konaní, povinnosti jej uložené súdom plnila v stanovených lehotách. Sťažovateľka síce opakovane požiadala o zmenu návrhu, avšak využila len procesnoprávne prostriedky, ktoré mala k dispozícii. Využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov opakovane dlhodobo nečinný, konkrétne od 22. júla 2009 do 11. októbra 2010 (štrnásť mesiacov, pričom v tomto období súd iba vyrubil poplatok za odpor), od 3. februára 2011 do 27. októbra 2011 (desať mesiacov) a od 30. novembra 2011 do 16. októbra 2012 (jedenásť mesiacov). Okresný súd teda takmer 3 roky vo veci nevykonával žiadne úkony

smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka počas napadnutého súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Ústavný súd poznamenáva, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priesťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na dlhodobé obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 14. októbra 2013 bol v predmetnej veci na okresnom súde vyhlásený rozsudok, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, preto ústavný súd o súvisiacom návrhu sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 € s odôvodnením, že napadnuté konanie „do dnešného dňa predstavuje dobu päť rokov aj osem mesiacov. Toto obdobie možno charakterizovať ako dobu, počas ktorej sa

Okresnému súdu Košice I nepodarilo medzi účastníkmi konania odstrániť stav právnej neistoty v ich právnom vzťahu.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky považuje za primerané vo výške 1 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 a v bode 4.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia 17. júla 2013, spísanie sťažnosti z 24. júla 2013 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 21. januára 2014). Za dva úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume dvakrát po 130,16 € a režijný paušál dvakrát po 7,81 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2014 patrí odmena v sume 134 € a režijný paušál v sume 8,04 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 417,92 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 %

DPH, teda sumu 83,58 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 501,50 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o trovách právneho zastúpenia sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2014